

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

662. Penes quem sit obligatio probandi beneficii valorem: an penes provisum à Nuntio, an penes provisum apostolicum, dum unus adversus alterum litigat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

pellania est sacerdotalis, & residentiam personalem requirens; tunc enim stipendia correspondentia illis missis sunt verè proventus beneficii, competentes beneficiato ob hoc ipsius beneficii servitium. Castrop. *loc. cit.* citans Caslad. *decis.* 19. *de prabend.* Garc. *num.* 169. id intelligens, etiam in ordine ad effectum regulæ de valore.

5. Quartò: in valore beneficii in ordine, ut illud conferre possit Nuncius, deducenda est pensio quæ gravatum est beneficium, si ea perpetuò sit imposita beneficio, hoc est, neque cum vita pensionarii, neque cum vita beneficiati expirans, ita ut is illud conferre non possit, si deductâ dictâ pensione adhuc valor fructuum excedat dictos 24. ducatos. Castrop. *loc. cit.* n. 11. Garc. n. 173. idem tanquam probabilis tenet Castrop. citans pro hoc Gigas *de pens.* q. 89. n. 1. (contrarium sentientibus Garc. n. 171. Belenz. *de subsid. charit.* q. 37. Puteo l. 3. *decis.* 202. & Rotâ *decis.* 184. l. 3. q. 3. *divers.* apud Castrop.) nimirum pensionem hanc reputandam adhuc onus perpetuum, ac proinde ex valore beneficii deducendum esse, ita ut, si illo deducto non maneat valor 24. ducatorum, cadat sub collatione Nuncii, dum imposita est ad vitam beneficiati, vel etiam pensionarii; eò quòd satis perpetuum sit, quod non habet terminum alium à vita, juxta l. *jurisperitos.* ff. *de excusat. tutor.* & l. *sufficit.* ff. *de condit. indeb.* & Tiraq. *de retract. conventionis.* §. 2. gl. 1. n. 39. & quòd valor beneficii desumendus comparatione beneficiarii, ita ut tantum censetur valere beneficium, quantum remanet beneficiario detractis oneribus; & licet pensionarius mori possit ante beneficiatum, ac ita remanere beneficiato fructus integri excedentes 24. ducatos; quia tamen etiam contrarium evenire potest, ut beneficiatus moriatur prius, ratione hujus dubii censendum non sit, beneficium valere, nisi quòd valer deductâ pensione. Idem pari modo procedere tenet Castrop. tam in ordine ad regulam de valore exprimendo, quam in ordine ad collationem à Nuncio faciendam de subsidio, quod ex privilegio Papæ ex quolibet beneficio extrahitur in gratiam Regis ad quinquennium; eò quòd, spectato stylo & communi cursu rerum, hoc onus est perpetuum, dum dictæ concessiones in quinquennium solent continuari in perpetuum, & unâ finitâ succedere altera, nec sit spes cessationis, contrarium sentientibus Put. & Belenz. *ubi ante.* Gomef. *in reg. de exprimendo valore.* q. 1. & 3. n. 169. Gamb. *de off. leg.* l. 6. nu. 169. apud Castrop. in quorum sententiam inclinat tantum Garc. n. 178. quare nus dicit, id in ordine ad effectum expressionis valoris probabile sibi videri; admittere se tamen id non audere in ordine ad effectum facultatis Nuncii, quæ est restricta & limitata.

Questio 661. Vndenam constare possit, num valor beneficii excedat 24. ducatos in ordine ad hoc, ut Nuncius providere possit, siquidem singulis annis est fructuum varietas, & beneficium, quod uno anno longè superat valorem 24. ducatorum, alio anno illum non attingit?

1. Respondeo primò: minùs rectè hujus argumentum sumi ex tribus, aut etiam quinque annis præcedentibus; quia id spatium nimis limitatum videtur, ut inde valor ille colligi possit; cum sæpe contingat in tam brevi spatio fieri con-

siderabilem mutationem in fructibus. Castrop. n. 139. Garc. n. 219. contra Mandos. *in reg.* 22. q. 5. n. 2. & Mascard. *de prob. concl.* 1403. n. 42. qui 5. annos statuunt.

2. Resp. secundò: neque argumentum hujus valoris sumi posse ex quinque annis ante, & quinque annis post provisionem beneficii; Sic enim validitas gratiæ Nuncii erit in pendente, seu pendebit per quinquennium post priorem de eo factam provisionem) quia sic, dum confert beneficium, constare ei non poterit de valore, sed expectandum erit lapsus quinquennii. AA. iidem contra Gutierrez. l. 1. q. 9. can. c. 39. num. 63. Paris. *de resign.* l. 10. q. 2. n. 55. Leon. *in Thes. fori Eccles.* c. 22. Gomef. *in reg. de valore.* q. ult. quare

3. Respondeo tertio: valorem beneficii ex decem annis proximis præcedentibus gratiam, computato sterili cum fertili, desumendum esse, Garc. à nu. 229. variis id probans Rotæ *decis.* Castrop. *loc. cit.* testans, sic observatum ex stylo Curie legem hac in parte faciente.

Questio 662. Penes quem sit obligatio probandi beneficii valorem, an penes provisorium à Nuncio, an penes provisorium Apostolicum; dum unus adversus alterum litigat?

Respondeo: esse penes provisorium à Nuncio onus probandi, quòd beneficium sit infra valorem facultatis Nuncii, non obstante assertionem Nuncii, & licet ab eo provisorius sit prius provisionis, & jam in possessione. Garc. n. 188. citans Felin. *in c. ad aures.* de *rescript.* n. 4. Gig. *conf.* 7. n. 5. Mohad. *decis.* 20. n. 1. *de prob.* & c. Castrop. n. 14. citans Geroni. *de indult.* Card. §. ac irritum. à n. 27. eò ipso enim, quòd quis à Papa (utpote cui jure ordinario & reservationis omnes provisiones competunt) provisorius sit, habeat intentionem suam fundatam, qualem non habet provisorius à Nuncio; cum is sit extraordinarius, & delegatus collator: debet proinde fundare intentionem suam in alio, quòd aliter facere nequit, quàm probando beneficium contineri sub facultate Nuncii, adeoque probando non excedere valorem illum 24. ducatorum, alias succumbet, & deponetur. Adde, quòd provisorius à Nuncio, dum gratiam impetrat, narrare necessariò debet, beneficium illum valorem non excedere, in qua narratione, cum fundetur gratia à Nuncio facta, tenetur narrativam illam verificare, præsertim dum contradictorem habet. Castrop. *loc. cit.* Nec obstat, quòd Nuncius obligatus sit prius valorem beneficii explorare, ut gratia facta teneatur, adeoque dum is de valore beneficii testatur, ei sit credendum, quamdiu contrarium non probatur; utpote de quo præsumendum, quòd bene se desuper informarit. Nam licet exinde provisorius à Nuncio habeat intentionem suam formatam, dum non excipitur: attamen, cum à provisorio Apostolico, vel Ordinario contradicitur, hæc exceptione stante, eget novo fundamento; eò quòd concurret cum isto provisorio Apostolico, vel Ordinario habente fundamentum firmitus, utpote à jure communi inductum, & sic prævalens contra fundamentum, quòd habet provisorius à Nuncio. Castrop. *loc. cit.* Verumtamen etiam, cum provisorius Apostolicus reneatur exprimere valorem beneficii, quia est fundamentum gratiæ suæ; adeoque ut gratia justificetur, hic valor probandus sit, dum nimirum in supplica

plica narravit, beneficium excedere 24. ducatos, & ob hanc causam petit sibi illud concedi, provi-
sus à Nuncio interea removeri non poterit, non ob-
ligabitur probare beneficium dictum valorem non
excedere. Castrop. loc. cit. ex Garc. n. 196.

*Quaestio 663. Cum in facultate illa Nun-
cii habeatur, quod, ut ejus provisio valeat,
ante provisionem certus esse debeat, benefi-
cium illud non excedere dictum valorem,
unde dicta certitudo petenda?*

Respondeo: non sufficere solam relationem im-
petrantis, cum hic ob utilitatem propriam
praesumitur decipere; sufficit autem eam fieri
à voce publica, & fama duplici teste probata: vel
probari dictum valorem unico teste de certa scientia;
licet enim hæc constituent probationem tantum
semiplenam, sufficit tamen ea, ut quis in usu
suae facultatis, dum non contradicitur, securè pro-
cedat, & prudenter operetur; secus dum contradi-
citur; opus enim erit plenam probationem. Castrop.
loc. cit. n. 12.

PARAGRAPHVS III.

De potestate Episcopi circa col- lationem beneficiorum.

*Quaestio 664. Quis sit, & dicatur collator
ordinarius?*

Respondeo: illum, qui jure proprio benefi-
cia confert, tamen jurisdictionem nullam
habeat, & sine hac potestate conferendi habeat
à jure, five ex praescriptione, consuetudine, privi-
legio. Argumento c. Ordinarii. de off. Ordinar. in 6.
& c. si soli. de prob. in 6. Castrop. tract. 13. d. 2. p. 27.
n. 1. & sic in specie Capitulum, dum legitime ju-
stificavit consuetudinem conferendi privatim ad
Episcopum, venire sub nomine ordinarii collato-
ris, ait Card. de Luc. de benef. d. 31. n. 15.

*Quaestio 665. An, & qualiter potestas
conferendi beneficia competat Episcopo?*

Respondeo: Episcopus inter collatores ordi-
narios primum locum habet, utpote cui ex
jure communi, & ratione Episcopatus concessa est
hæc potestas conferendi beneficia sua diocesis.
Castrop. loc. cit. Gonz. §. 1. proem. num. 21. & 22.
juxta cap. omnes basilicae. & c. nullus omnino. 16. q. 7.
c. conquerente. de off. Ord. c. ex frequentibus. de insti-
tut. cum interim collatoribus aliis, quales sunt Ab-
bates, Priores, Collegia Canonicorum & c. ea pote-
stas potius ex praescriptione, consuetudine, privi-
legio, quam de jure comperat. Castrop. loc. cit. ex
Azor. p. 2. l. 6. c. 25. q. 8. ac proinde cessantibus re-
servationibus (quibus potestas illa ordinaria valde
est limitata) omnium beneficiorum in diocesi exi-
stentium, collatio de jure communi spectat ad E-
piscopum, isque de iis conferendis de jure com-
muni fundatam intentionem habet (sub limitatione
tamen, & exceptione, danda inferius circa benefi-
cia Ecclesiae Cathedralis) Tond. in qq. benef. p. 2.
c. 3. §. 7. n. 1. Garc. p. 5. c. 1. n. 52. citans Felin. in c. ve-
nientibus. n. 32. de except. Corali. p. 2. c. 4. n. 6. in fine.
Parisi. de resign. l. 1. q. 10. à n. 49. Mandos. & plures

alios. Lott. l. 1. q. 2. n. 2. & q. 21. n. 77. ubi etiam,
quod ob hanc juris assistentiam ex collatione unius
censeatur ei acquisita quasi possessio conferendi
cetera; cum tunc magis attendatur causa actus,
quam actus ipse; citat pro hoc Abb. in c. i. de reli-
gios. domib. n. 3. Tiraq. de retract. Constan. §. 36. gl. 3.
n. 12. Rotam decis. 222. p. 1. diversar. Idque non solum
ratione beneficiorum tunc existentium, sed & im-
posterum erigendorum, ut Rota decis. 17. p. 2. divers.
Neque solum respectu secularium, sed & regula-
rium beneficiorum hoc jus commune ei assistit.
Lott. cit. q. 2. num. 137. citans Abb. in c. Abbate. de
verb. signif. n. 3. Gonz. gl. 23. n. 21. & c. Hoc ipsum
tamen, quod Episcopus fundet intentionem suam
de jure communi, etiam in provisionibus Regula-
rium, respectu institutionis, & confirmationis, in-
telligitur non de exemptis. Lott. l. 2. q. 24. n. 80.
citans Erasim, Chokier. de jurisd. Ord. in exemp. p. 4.
c. 30. n. 11. Item ubi proceditur per praesentationem,
& electionem, Episcopus quoque intentionem suam
fundatam habet in jure communi pro jure insti-
tuendi, & confirmandi. Lott. n. 138. citans Abb.
in c. cum venissent. de instit. n. 9. Unde jam etiam, qui
Ordinarius non est diocesis alicujus, cum secun-
dum juris communis dispositionem intentionem
suam fundatam non habeat in collatione benefi-
ciorum, si praetendat in ea sibi competere jus con-
ferendi beneficia, debet suam intentionem pro-
bare; quia habet contra se juris praesumptionem.
Quod tamen intelligendum, dum cum tali non
ordinario concurrat Ordinarius ipse diocesis, five
dum provisos à tali non ordinario contendit cum
provisto ab Ordinario diocesis; nimirum ut tunc
jus conferendi plene probandum sit ab isto non Or-
dinario, seu à provisto ab illo: Secus autem sit, si
concurrant provisos ab alio quam Ordinario dice-
cesis ex una parte, & ex altera parte provisos Apo-
stolicis; Sufficiunt enim hoc secundo casu levio-
res & minus plenae probationes; non quod Epi-
scopi auctoritas major sit, aut favorabiliter aucto-
ritate Papa; sed quia Pontificia potestas alterius
cujuslibet collatoris ordinarii concursum admit-
tit; potestas vero Ordinarii nullum admittere so-
let, nisi summum Pontificem tanquam Ordina-
rium ordinariorem; ita ferè Tond. loc. cit. n. 1. & 2.
Porro plura de ea potestate Episcopi circa confe-
renda beneficia in ordine ad Capitulum, vide §.
post hunc secundo.

*Quaestio 666. Unde hoc jus conferendi ori-
ginetur in Episcopo?*

Respondeo: tamen bene dicatur originari in
Episcopo à jure communi. Lott. l. 2. q. 2. n. 3.
citans Ugolin. de off. Episcopi. c. 50. §. 2. n. 1. Paris.
Card. non tamen originari in Episcopis immedia-
tè, sed defluxivè; nimirum defluere à Papa in eos,
utpote in quo sola hujus potestatis plenitudo resi-
det, cui omnes alii Episcopi subsunt, tanquam
membra, & vocati in partem sollicitudinis, ait
Lott. l. 2. q. 22. n. 24. & 25. citans Petr. de Perusio.
tr. de reservat. in princip. n. 2. Cenedo. qq. can.
q. 22. n. 3. eadem Lott. l. 2. q. 26.
n. 14. habet.

* *

Qua